

VEJLEDNING TIL SEKSUALUNDERVISNING I SILKEBORG KOMMUNE

7.-9. KLASSE

| KOLOFON |

UDGIVET AF:

Sundhedsplejen og Skoleafdelingen
i Silkeborg Kommune marts 2015

Revideret november 2016. Revideringen
er gennemført med støtte fra Sundhedsstyrelsen.

INDHOLD:

Lone Smidt, National projektleder, Sex & Samfund
Hans-Jørn Riis, skolekonsulent, Silkeborg Kommune og Lone Dam
Pedersen, sundhedsplejerske, Sundhedsplejen Silkeborg Kommune

REDAKTION:

Hans Jørn-Riis, projektleder, Skoleafdelingen
Lone Dam Pedersen, projektleder, Sundhedsplejen
Lone Smidt, Sex og Samfund Arbejdsgruppe bestående
af sundhedsplejersker og lærere fra projektet
Gitte Strøm, gruppeleder, Sundhedsplejen
Dorte Troelsen, sundhedsplejerske, Sundhedsplejen
Jens Ryge, lærer, Bryrup skole
Kristine Plambeck, lærer, Kornmod Realskole

REVIDERING/OPDATERING NOV. 2016:

Lone Smidt, Sex og Samfund
Ulla Lenler-Petersen, gruppeleder, Sundhedsplejen
Berit Damholm, lærer, Bryrup skole
Hans-Jørn Riis, skolekonsulent, Skoleafdelingen

GRAFIK OG LAYOUT:

Silkeborg Kommune

ILLUSTRATIONER:

Sidsel Brix

| INDHOLD |

04 PERSONLIGE GRÆNSER

06 RELATIONER

08 SEKSUEL SUNDHED

10 NORMER OG IDEALER

12 SEKSUELLE RETTIGHEDER

FÆRDIGHEDS- OG VIDENSOMRÅDE: PERSONLIGE GRÆNSER

FÆRDIGHEDSMÅL:

Eleven kan diskutere hvordan overgreb på børn og unge kan forebygges

VIDENSMÅL:

Eleven har viden om vold og overgreb af fysisk, psykisk og seksuel karakter

TVÆRFAGLIGE MULIGHEDER:

dansk, matematik, samfundsfag.

FORSLAG TIL LÆRINGSMÅL

- Eleverne kan redegøre for børn og unges ret til beskyttelse mod overgreb.
- Eleverne kan samtale om hvordan man passer på sig selv og hinanden på nettet.
- Eleverne kan samtale om grænser i forskellige relationer.
- Eleverne kan samarbejde om at præsentere viden om lovgivning relateret til grænser og overgreb online/offline i en digital præsentation.
- Eleverne kan vurdere handlemuligheder i situationer, der handler om grænser og overgreb.
- Eleverne kan opstille og diskutere egne ideer til hvordan overgreb (online og offline) på børn og unge kan forebygges.

FORSLAG TIL AKTIVITETER

- Samtale om eksempler på, hvad det betyder for unge at have ret til at bestemme over egen krop med afsæt i film om grænser på www.sexfordig.dk
- Arbejde med undervisningsforløb om "Sprog" fra Destination Trivsel.
- Arbejde med Uge Sex undervisningsforløb om "Sociale medier", "seksuelle rettigheder" og "Grænser" fra underviserportal.dk
- Gruppearbejde om filmene "På rejse i grænselandet" og "ja eller nej – du bestemmer" med tilhørende opgaver på sexfordig.dk
- Gruppearbejde om filmklip og undervisningsaktiviteter på DR Skoles temaside om "grænser" og om "Online trivsel".
- Arbejde med digitalt dilemmaspil og præsentation "sex og grænser" i "Udfordringen" på www.sexfordig.dk
- Diskutere svar og handlemuligheder i forhold til spørgsmål om grænser og overgreb fra Privat-snak.dk, Sexlinien.dk og Sikkerchat.dk
- Undersøge hvad begrebet grooming betyder, og hvad man kan gøre, hvis man har mistanke om, man selv eller nogen man kender, udsættes for grooming.
- Arbejde med filmen "Træneren" og tilhørende undervisningsmateriale.
- Samtale om følelser og reaktioner, der kan være forbundet med seksuelle overgreb blandt unge.
- Undersøge hvilke hjemmesider og rådgivningsmuligheder der findes til børn og unge om grænser og overgreb.
- Undersøge hvor man som ung kan henvende sig for at få hjælp, hvis man selv eller nogen man kender, er udsat for grooming og seksuelle overgreb online/offline.

FORSLAG TIL MATERIALER OG HENVISNINGER

- *Sprog*, undervisningsforløb til dansk, historie, billedkunst og sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab. Destination Trivsel (2017), Sex & Samfund, findes på www.underviserportal.dk
- *Seksuelle rettigheder online/offline*. Uge Sex temaforløb (2017). Findes på www.underviserportal.dk
- *Sociale medier*, Uge Sex temaforløb (2016), Sex & samfund. Findes på www.underviserportal.dk
- *Grænser*, Uge Sex temaforløb (2014), Sex & Samfund. Findes på www.underviserportal.dk
- www.sexfordig.dk, undervisningsmateriale, som indeholder film, quizzer, dilemmaspil og digitale elementer til undervisning om grænser, køn, krop og seksualitet, Sex & Samfund
- www.forvildmeddig.dk, undervisningsmateriale om kærestevold, Det Kriminalpræventive Råd
- www.sikkerchat.dk, undervisningsaktiviteter om sociale medier og nettet, Red Barnet. (temaside til 7.-9. klasse)
- *Træneren*, af Lars Mikkelsen (2009). Novellefilm og undervisningsmateriale om seksuelle overgreb på børn og unge, Filmcentralen. Findes på www.filmcentralen.dk
- *Gråzoner – Ungdom, sex og grænser*, Reden Ung. Findes på www.redenung.dk/graazoner

FIKTION

- *Sprog på nettet*, undervisningsfilm til Uge Sex tema om seksuelle rettigheder (2017), Findes på www.sexfordig.dk
- *Anders om at bestemme over sin egen krop*, undervisningsfilm om retten til kroppen, Sex & Samfund (2013) <http://www.sexfordig.dk/film/graenser/>
- *På rejse i grænselandet*. Undervisningsfilm om grænser, Sex & Samfund (2014), <http://www.sexfordig.dk/film/graenser/>
- *Ja eller nej – du bestemmer*. Undervisningsfilm om grænser, Sex & Samfund (2014), <http://www.sexfordig.dk/film/graenser/>
- DR Skole: temaside: Unge og Grænser, filmklip og tilhørende undervisningsaktiviteter: <http://www.dr.dk>
- DR Skole: temaside: Online Trivsel, filmklip og tilhørende undervisningsaktiviteter: <http://www.dr.dk>

FORSLAG TIL SAMARBEJDE MED SUNDHEDSPLEJERSKEN

Sundhedsplejersken tilbyder sundhedspædagogisk aktivitet i 8. klasse.

Planlæg et forløb sammen med sundhedsplejersken om seksualitet, prævention og grænser.

Se **Sundhedsplejens Skolekatalog**

FÆRDIGHEDS- OG VIDENSOMRÅDE: RELATIONER

FÆRDIGHEDSMÅL:

Eleven kan vurdere følelsesmæssige dilemmaer i relationer

VIDENSMÅL:

Eleven har viden om følelser og relationers betydning for sundhed, trivsel og seksualitet.

TVÆRFAGLIGE MULIGHEDER:

dansk

FORSLAG TIL LÆRINGSMÅL

- Eleverne kan gøre rede for begrebet mental sundhed.
- Eleverne kan give eksempler på relationers betydning for femme af mental sundhed.
- Eleverne kan samtale om forelskelse, følelser og kærester.
- Eleverne kan analysere følelser og følelsers betydning for trivsel med afsæt i tekster, film og kunstværker.
- Eleverne kan redegøre for lyst og ulyst i forhold til sex.
- Eleverne kan vurdere handlemuligheder i forhold til dilemmaer om venskaber, kærester, følelser og sex.

FORSLAG TIL AKTIVITETER

- Undersøge hvad begrebet "mental sundhed" betyder, og hvilken betydning relationer har for unges trivsel og mental sundhed. Opstil ideer og afprøv konkrete handlinger, der kan fremme unges muligheder for at indgå i gode relationer, eksempelvis i skolen eller lokalmiljøet.

- Arbejde med undervisningsmaterialet "Ensomhed", fra Destination Trivsel (2016). Findes på www.underviserportal.dk
- Arbejde med Uge Sex undervisningsforløbet "sex og relationer". Findes på www.underviserportal.dk
- Arbejde med digitalt dilemmaspil og præsentation "Følelser og kærester" i "Udfordringen" på www.sexfordig.dk
- Arbejde med projektforbøb om "porno" på www.sexfordig.dk
- Analysere sange, noveller, film og kunst om trivsel, følelser, kærlighed, venskaber og kærester.
- Diskutere og vurdere handlemuligheder i relation til dilemmaer og cases om venskaber, kærester, følelser og sex
- Samtale om forestillinger, forventninger og følelser forbundet med den seksuelle debut med afsæt i film, litteratur og cases.
- Gruppearbejde om håndtering af udfordringer om følelser og sex, som kommer til udtryk i henvendelser til Privatsnak.dk og Sexlinien.dk. Besvar spørgsmålene i grupper med opsamlende fælles dialog.
- Lave interviews med andre unge eller voksne om mental sundhed og relationer.
- Lave interviews med andre unge eller voksne om forelskelse, følelser, kærester, kærlighed mv.
- Undersøg hvilke muligheder der er for at få rådgivning om mental sundhed, følelser, kærlighed og forelskelse på nettet og andre steder - og tal om fordele og ulemper ved at bruge de forskellige muligheder.
- Sammenligne forholdet mellem følelser, kærlighed og relationer, som det kommer til udtryk i billedkunst, sange og digte fra forskellige historiske perioder, eksempelvis romantikken, mellemkrigstiden og digte fra i dag.

FORSLAG TIL MATERIALER OG HENVISNINGER

Undervisningsmateriale

- *Ensomhed*, Undervisningsforløb til dansk og sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab, Destination Trivsel (2016), Sex & samfund, Findes på **www.underviserportal.dk**
- *Sex og relationer*, Undervisningsforløb, Uge Sex (2016), Sex & Samfund. Findes på **www.underviserportal.dk**
- Find aktiviteter om sex, følelser og relationer på **www.underviserportal.dk**
- Find aktiviteter og ideer til undervisning om mental sundhed og trivsel på **www.sundskolenettet.dk**
- **www.sexfordig.dk**, undervisningsmateriale, som indeholder film, quizzer, dilemmaspil og digitale elementer til undervisning om kærester, følelser og relationer, Sex & Samfund
- *Kærlighed, venskab, familie*, Dialog i det multietniske klasserum (2016), Sex & Samfund. Findes på **www.underviserportal.dk**
- *Gråzoner – Ungdom, sex og grænser*, Reden Ung. Findes på **www.redenung.dk/graazoner**

FIKTION

- Brandt, Aage: Spejlbilleder (1995) Fra Spejlbilleder, Gyldendal 1996. Novelle om de følelser, der kan være forbundet med første date
- Hansen, Marianne Iben: Sex og det – historier fra hjertet og ned (2010), Gyldendal.
- Jensen, Sanne Munk og Glenn Ringtved: Dig og mig ved daggry (2013), Gyldendal. Roman.
- Lundme, Thomas Lagerman: Drengen med stjerne-kaster (2004), Carlsen
- Søndergaard, Sanne: Proforma (2011), Gyldendal

FILM OG TV

- Undervisningsfilm om sex, den første gang og følelser og kærlighed på **<http://www.sexfordig.dk/film/>**
- *Sex på hjernen*, temapakke med film om forelskelse og sex fra Filmcentralen med tilhørende undervisningsvejledninger. Findes på **www.filmcentralen.dk**

ANDRE LINKS

Find cases og spørgsmål om den sex, relationer og den seksuelle debut på **www.sexlinien.dk** og **www.privatsnak.dk**

FORSLAG TIL SAMARBEJDE MED SUNDHEDSPLEJERSKEN

Sundhedsplejersken tilbyder sundhedspædagogisk aktivitet i 8. klasse.

Planlæg et forløb sammen med sundhedsplejersken om seksualitet, prævention og grænser.

Se **Sundhedsplejens Skolekatalog**

FÆRDIGHEDS- OG VIDENSOMRÅDE: SEKSUEL SUNDHED

FÆRDIGHEDSMÅL:

Eleven kan vurdere hvad der fremmer egen og andres seksuelle sundhed og trivsel

VIDENSMÅL:

Eleven har viden om seksuel sundhed og trivsel

TVÆRFAGLIGE MULIGHEDER:

dansk, understøttende undervisning, geografi, biologi, samfundsfag, engelsk

FORSLAG TIL LÆRINGSMÅL

- Eleverne kan redegøre for fordele og ulemper ved forskellige præventionsformer.
- Eleverne har kendskab til de mest udbredte seks sygdomme blandt unge i Danmark.
- Eleverne kan diskutere dilemmaer og handlemuligheder i relation til unges seksuelle sundhed og trivsel.
- Eleverne kan formulere initiativer, der kan fremme unges seksuelle sundhed.
- Eleverne kan vurdere handlemuligheder i relation til dilemmaer om unges seksuelle sundhed.
- Eleverne kan give eksempler på, hvad der fremmer unges seksuelle sundhed og trivsel med afsæt i et bredt og positivt sundhedsbegreb.
- Eleverne kan iværksætte en lokal kampagne om sikker sex.
- Eleverne har viden om reproduktion, fertilitet, graviditet og abort.
- Eleverne kan redegøre for faktorer, der kan påvirke fertiliteten.

FORSLAG TIL AKTIVITETER

- Arbejde med undervisningsforløbet "seksuel sundhed", Uge Sex (2016), Sex & Samfund. Findes på www.underviserportal.dk
- Arbejde med film og quizzer om prævention, seks sygdomme og seksuel sundhed på www.sexfordig.dk
- Find fakta om seks sygdomme og prævention i Sexikon på sexfordig.dk og på Sexlinien.dk og diskuter hvad der påvirker unges motivation til at bruge prævention. Udarbejd initiativer, der kan motivere unge til at beskytte sig mod seks sygdomme og uønsket graviditet med afsæt i filmen "Sikker sex – hvorfor ikke?" på www.sexfordig.dk
- Arbejde med projektforsløbet "mødommen" på www.sexfordig.dk
- Arbejde med digitalt dilemmaspil og præsentation "Prævention og seks sygdomme" i "Udfordringen" på www.sexfordig.dk
- Samtale om forestillinger, forventninger og følelser forbundet med den seksuelle debut med afsæt i film, litteratur og cases.
- Diskutere og vurdere handlemuligheder i relation til dilemmaer om sikker sex, prævention, uønsket graviditet og abort.
- Undersøge hvilke budskaber til unge, der ligger bag kampagner om sikker sex, og hvordan man har kommunikeret til unge om sikker sex gennem de seneste 50 år. Udarbejd elevernes egne forslag til nutidige kampagner med relevante budskaber om sikker sex målrettet unge.
- Besøge relevante rådgivningssteder på nettet og undersøg hvilke spørgsmål unge hyppigst stiller omkring emner som eksempelvis seksualitet, følelser, forelskelse, kæresterelationer, prævention, seks sygdomme og abort.

- Undersøge hvordan hormonforstyrrende stoffer påvirker krop og fertilitet. Udarbejd en kampagne om, hvordan man som ung kan reducere ens egen og andres udsættelse for hormonforstyrrende stoffer. Anvend eksempelvis øvelsen "Når hormonerne forstyrres" fra undervisningsforløbet "Sammen om sundhed og trivsel" på Underviserportal.dk (Sex & Samfund)
- Undersøge hvilke faktorer, der har betydning for fertiliteten og udarbejde præsentationer, der viser, hvordan livsstil og livsvilkår har betydning for fertiliteten
- Analysere normer og værdier om fertilitet, graviditet og familieliv i undervisningsmaterialet MaybeBaby.
- Iværksæt lokale kampagner med budskaber om seksuel sundhed til unge.

FORSLAG TIL MATERIALER OG HENVISNINGER

Undervisningsmateriale

- *Seksuel sundhed*, Uge Sex grundforløb (2016), Sex & Samfund. Findes på www.underviserportal.dk
- *Sammen om sundhed og trivsel*, Uge Sex temamateriale (2015), Sex & Samfund. Findes på www.underviserportal.dk
- Find aktiviteter om abort, graviditet og fertilitet på www.underviserportal.dk
- www.sexfordig.dk, undervisningsmateriale, som indeholder film, quizzer, dilemmaspil, projektførøb og digitale elementer til undervisning om sex og seksuel sundhed, Sex & Samfund
- *MaybeBaby*. Miljø- Fødevareministeriet & Sundheds- og ældreministeriet. www.maybebaby.dk

FIKTION

- *Sex og det – historier fra hjertet og ned*, af Marianne Iben Hansen. Gyldendal 2010. Samtidsnoveller om unge mennesker og deres tanker, oplevelser og følelser i relation til sex.

SAGPROSA

- Bestil gratis pjecer om præventionsformer ("Klar besked") i webshoppen hos Sex & Samfund på <http://www.shopsexogsamfund.dk/shop/frontpage.html> (Bemærk porto og ekspeditionsgebyr)

FILM OG TV

- Sikker sex – hvorfor ikke?, Undervisningsfilm på sexfordig.dk (2015), Sex & Samfund, <http://www.sexfordig.dk/film/praevention-og-seksygdomme>

- Film om sex, prævention og seksygdomme på www.sexfordig.dk/film
- Dr Skole: Fra afholdenhed til 'på med dutten', videoartikel om budskaber om sikker sex gennem de seneste 50 år, med tilhørende arbejdsopgaver på <http://www.dr.dk/skole/klassestid/praevention-fra-afholdenhed-til-paa-med-dutten>

ANDRE LINKS

- Find cases og spørgsmål om den seksuelle debut, seksygdomme, prævention og abort på www.sexlinien.dk og www.privatsnak.dk
- Fakta om abort og lovgivningen omkring abort på www.abortnet.dk, Sex & Samfund
- Temaside om abort på www.sexlinien.dk
- Tal og undersøgelser om abort og unges seksuelle sundhed hos Sundhedsstyrelsen, www.sst.dk
- *Kun med kondom*, Sundhedsstyrelsens kampagne til forebyggelse af seksygdomme, www.kunmedkondom.dk
- Leksikon og historiske kilder om abort på www.danmarkshistorien.dk, Aarhus Universitet

FORSLAG TIL SAMARBEJDE MED SUNDHEDSPLEJERSKEN

Sundhedsplejersken tilbyder sundhedspædagogisk aktivitet i 8. klasse.

Planlæg et forløb sammen med sundhedsplejersken om seksualitet, prævention og grænser.

Se **Sundhedsplejens Skolekatalog**

FÆRDIGHEDS- OG VIDENSOMRÅDE: NORMER OG IDEALER

FÆRDIGHEDSMÅL:

Eleven kan analysere køn, krop og seksualitet i samtidigt, historisk og globalt perspektiv

VIDENSMÅL:

Eleven har viden om kulturelle og sociale normer og idealer for køn, krop og seksualitet

TVÆRFAGLIGE MULIGHEDER:

Dansk, historie, samfundsfag, geografi, idræt

FORSLAG TIL LÆRINGSMÅL

- Eleverne kan redegøre for sammenhænge mellem normer for køn, krop, seksualitet og trivsel.
- Eleverne kan redegøre for normer og idealer for krop i et historisk perspektiv.
- Eleverne kan samtale om normer for sex og seksualitet blandt unge i Danmark.
- Eleverne kan analysere normer for køn, krop og seksualitet i medier, film, litteratur og kunstværker.
- Eleverne kan redegøre for normer og idealer for køn og seksualitet i et historisk perspektiv.
- Eleverne kan redegøre for, hvordan køn og seksualitet har både biologiske, psykologiske, kulturelle og sociale dimensioner.
- Eleverne kan præsentere viden om normer for køn, krop og seksualitet med brug af digitale værktøjer.

FORSLAG TIL AKTIVITETER

- Arbejde med undervisningsforløb om kroppsnormer med afsæt i undervisningsmaterialet "Kend din kropspolitik" fra Steno Museet og Uge Sex undervisningsforløb "Normer og idealer".
- Samtale om forskelle på begreberne "sex" og "seksualitet".
- Arbejde med undervisningsforløb om køn, seksualitet og trivsel fra Destination Trivsel, Uge Sex og Dialog i det multietniske klasserum fra www.underviserportal.dk
- Analysere normer for køn, krop og seksualitet i litterære værker, kunstværker, film, reklamer
- Interviewe forældre og bedsteforældre om normer for køn og seksualitet, da de var unge.
- Arbejde med cases og dilemmaøvelser om normer for krop, køn og seksualitet med fokus på unges handlemuligheder i forhold til at bryde med eller udvide normerne for krop, køn og seksualitet.
- Samtale om fordele og ulemper ved porno og hvilken betydning de idealer for krop, køn og seksualitet, der findes i pornoen kan have for unges opfattelser af normer og idealer.
- Iværksætte en anonym spørgeskemaundersøgelse om unges normer og idealer i forhold til krop, køn og seksualitet samt unges egne overvejelser over, hvordan de bliver påvirket af normer og idealer for køn, krop og seksualitet, de møder i forskellige medier.
- Sammenligne normer om køn, krop og seksualitet fra nutidige og ældre tekster og filmklip.
- Udarbejde digitale præsentationer, der viser, hvordan normer for køn, krop og seksualitet har forandret sig og elevernes visioner for, hvordan normer for køn, krop og seksualitet vil ændre sig i fremtiden.
- i forhold til krop, køn og kønsudtryk. Iværksæt konkrete handlinger, der gør skolen mangfoldig i forhold til krop og køn.

FORSLAG TIL MATERIALER OG HENVISNINGER

Undervisningsmateriale

- *Køn og seksualitet*, Undervisningsforløb til dansk, historie og seksualundervisning, Destination Trivsel (2017), Sex & Samfund. Findes på www.underviserportal.dk
- *Normer og idealer*, om normer og idealer for krop, køn og seksualitet. Uge Sex (2016), Sex & Samfund. Findes på www.underviserportal.dk
- *Myter om kroppen*, Dialog i det Multietniske klasserum (2016), Sex & Samfund. Findes på www.underviserportal.dk
- *Sex, seksualitet og religion*. Dialog i det Multietniske klasserum (2016), Sex & Samfund. Findes på www.underviserportal.dk
- www.sexfordig.dk, indeholder film, quizzer, sexikon, projektforsøg og dilemmaspillet "Udfordringen" Sex & Samfund
- *Kend din kropspolitik*. Om kropsnormer og idealer, af Morten A. Skydsgaard og Line Stald (red) Steno Museet 2011. Læs mere: www.sciencemuseerne.dk
- *Farlig seksualitet*, tidslinje med historiske kilder om rettigheder, normer, køn og seksualitet, Rigsarkivet. <https://www.sa.dk>
- *Sæt spot på homofobi med din klasse*, Amnesty International, 2012. Om homofobi. Kan downloades hos www.amnesty.dk
- *Koner og kællinger/Herrer og homies*, Simon Skov Foug, Alinea 2010. Et undervisningsmateriale og en antologi med tekster, der inspirerer til arbejdet med et historisk perspektiv på kønsidentitet og kønsopfattelse.

FIKTION

- *Plastic*, af Mette Thomsen, Lindhardt og Ringhoff 1995, Uddrag s. 9-31. Som kropsidealer, selvscenearbejde og livet set fra overfladen.
- *Catwalk*, af Jesper Wung-Sung, Fra *Tretten tynde teenagere*, Dansk lærerforenings forlag 2011. Novelle hvor hovedpersonerne går hele vejen i forhold til at opnå den ideelle krop og den opmærksomhed, der følger med.
- *Nej, jeg bliver aldrig undertøjsmodel*, Lone Hørslev, Fra *Lige mig*, Gyldendal 2007. Digt om kroppens splittelse mellem samfundsmæssige kropsidealer og de ydre værdier kontra kroppens egentlige væsen, lyster, funktioner og drifter.
- *Dreng*, Maja Bjørk (2015), Turbine. Dreng handler om en ung transpersons voldsomme krise med sin splittede kønsidentitet.

- *Sår*, Naja Marie Aidt, Fra *Bavian*, Gyldendal 2006. I novellens fortælleforhold suspenderes kønnet, så der sås tvivl om fortællerens køn.
- *Hun ser godt ud*, Vita Andersen, Fra *Tryghedsnarkomaner*, Gyldendal 1977. Om kvindesyn gennem kvindens samfundsprægede blik på sig selv.
- *Min fucking familie*, af Ina Bruhn, Høst 2009, Uddrag s. 16-37. Om Christoffers problemer som transperson.
- *Buresøfortællinger*, Digt s. 61-62, Dy Plambeck, Gyldendal 2005. Om forvirring over køn og seksualitet
- *Franz Pander*, Herman Bang, Fra *Excentriske noveller*, Gyldendal 1914. Novelle om Franz Pander. Beskriver homoseksualitetens udfordringer.
- *Syndfloden over Norderney*, Novelleuddrag: "Calypsos historie" s. 213-233. Fra *Syv Fantastiske Fortællinger*, Gyldendal 1961. Om den unge Frøken Calypso.
- *Proforma*, af Sanne Søndergaard, Gyldendal 2011. Ungdomsroman om kærlighed og udfordringerne ved at springe ud som homo.
- *Når mænd elsker mænd, og kvinder elsker kvinder*. Udvalgt af Peter Legård Nielsen. Forum 2003.
- *Drengen med stjerneaster*, af Thomas Lagermann Lundme, Carlsen 2004. En kærlighedshistorie om Morten, der langsomt erkender sin seksualitet, da han forelsker sig i den ældre Thies.

FILM OG TV

- *Porno på nettet*, Historiefabrikken og Sex & Samfund (2016), www.sexfordig.dk
- Find film om køn, krop og seksualitet på www.sexfordig.dk
- *Homoseksualitet og identitet*, temapakke fra Filmcentralen med en række film om homoseksualitet og identitet med tilhørende undervisningsvejledning. www.filmcentralen.dk
- DR Skole: Tema om køn og kønsroller, <http://www.dr.dk>
- DR Skole: Tema om Krop, normer og trivsel, <http://www.dr.dk>

FORSLAG TIL SAMARBEJDE MED SUNDHEDSPLEJERSKEN

Sundhedsplejersken tilbyder sundhedspædagogisk aktivitet i 8. klasse. Planlæg et forløb sammen med sundhedsplejersken om seksualitet, prævention og grænser.

Se "[Sundhedsplejens skolekatalog](#)"

FÆRDIGHEDS- OG VIDENSOMRÅDE: SEKSUELLE RETTIGHEDER

FÆRDIGHEDSMÅL:

Eleven kan diskutere seksuelle rettigheder i Danmark og globalt

VIDENSMÅL:

Eleven har viden om rettigheder relateret til krop, køn, seksualitet og familie

TVÆRFAGLIGE MULIGHEDER:

Historie, dansk, samfundsfag, geografi, kristendom, engelsk.

FORSLAG TIL LÆRINGSMÅL

- Eleverne kan redgøre for seksuelle rettigheder og rettighedernes betydning for unges liv i Danmark.
- Eleverne kan vurdere handlemuligheder i forhold til dilemmaer om seksuelle rettigheder.
- Eleverne kan udvikle initiativer, der kan forebygge diskrimination i forhold til køn og seksualitet.
- Eleverne kan udvikle initiativer, der kan bidrage til at fremme unges muligheder for at få opfyldt deres seksuelle rettigheder online og offline.
- Eleverne kan analysere seksuelle rettigheder i et globalt perspektiv

FORSLAG TIL AKTIVITETER

- Arbejde med undervisningsforløb om seksuelle rettigheder online/offline, Uge Sex temaforløb (2017), Findes på www.underviserportal.dk
- Arbejde med aktiviteter og forløb om seksuelle rettigheder fra Uge Sex, Destination Trivsel og Dialog i det multietniske klasserum. Findes på www.underviserportal.dk
- Samtale om seksuelle rettigheder og hvad seksuelle rettigheder betyder i unges liv med afsæt i film og quizzes om seksuelle rettigheder på www.sexfordig.dk
- Arbejde med projektforløb om seksuelle rettigheder i historien på www.sexfordig.dk
- Arbejde med dilemmaspil og præsentation "Rettigheder online" og "Seksuelle rettigheder" i "Udfordringen" på www.sexfordig.dk
- Diskuter og vurder handlemuligheder i relation til dilemmaer og spørgsmål knyttet til seksuelle rettigheder online/offline.
- Undersøg hvordan LGBT-personers rettigheder har udviklet sig gennem de sidste 100 år. Opstil visioner og konkrete initiativer, der kan bidrage til, at alle uanset kønsidentitet og seksualitet får deres seksuelle rettigheder opfyldt.
- Lave kampagner på skolen, på nettet og i lokalmiljøet om unges seksuelle rettigheder og pligter online og offline
- Arbejde med undervisningsmaterialet "Børn har ret til at kende deres rettigheder", fra Red Barnet.
- Undersøge sammenhænge mellem opfyldelse af seksuelle rettigheder og FN 'Verdensmål for bæredygtig udvikling med afsæt i undervisningsmaterialet Verdenstimen fra Verdens Bedste Nyheder på www.verdenstimen.dk
- Projektarbejde om forskelle og ligheder mellem opfyldelsen af de seksuelle rettigheder i Danmark og andre steder i verden.

FORSLAG TIL MATERIALER OG HENVISNINGER

Undervisningsmateriale

- *Seksuelle rettigheder online/offline*, Uge Sex temaforløb (2017), Sex & Samfund, findes på www.underviserportal.dk
- *Sociale medier*, Uge Sex temaforløb (2016), Sex & Samfund. Findes på www.underviserportal.dk
- Find undervisningsaktiviteter om seksuelle rettigheder på www.underviserportal.dk
- www.sexfordig.dk, undervisningsmateriale, som indeholder film, quizzer og digitale elementer til undervisning om køn, krop og seksualitet, Sex & Samfund
- *Rettigheder online*, Udfordringen, Dilemmaspil på www.sexfordig.dk (2017), Sex & Samfund.
- *Sex, seksualitet og religion*. Dialog i Det multi-etniske klasserum (2016). Findes på www.underviserportal.dk Sex & Samfund.
- *Rettigheder*, Projektforløb om seksuelle rettigheder før, nu og i fremtiden på www.sexfordig.dk.
- *Ung i Syd – køn, krop og kærlighed*. Sex & Samfund og Danske Skoleelever (2016), findes på www.underviserportal.dk
- Børn har ret til...at kende deres rettigheder, Red Barnet 2014. Kan bestilles og downloades fra www.redbarnet.dk/skole
- Red Barnets skolesite om børn og unges rettigheder med tekster, film og opgaver. www.redbarnet.dk/skole
- Sæt spot på homofobi med din klasse, Amnesty International, 2012. Undervisningsmateriale om homofobi. Kan downloades hos www.amnesty.dk
- *Verdenstimen*, undervisningsmateriale om de 17 globale verdensmål, Verdens Bedste Nyheder, www.verdenstimen.dk

FIKTION

- *Dreng*, Maja Bjørk (2015), Turbine. Dreng handler om en ung transpersons voldsomme krise med sin splittede kønsidentitet.
- *Min fucking familie*, af Ina Bruhn, Høst 2009, Uddrag s. 16-37. OM Christoffer der er transperson og familien, der har svært ved at acceptere ham som den han er.

SAGPROSA

- Engelsksproget deklARATION om Sexual Rights: www.ippf.org.

FILM OG TV

- *Seksuelle rettigheder*, undervisningsfilm til Uge Sex tema om seksuelle rettigheder online/offline (2017). på www.sexfordig.dk
- *Sprog på nettet*, undervisningsfilm til Uge Sex tema om seksuelle rettigheder (2017), Findes på www.sexfordig.dk
- *Retten til kroppen*, undervisningsfilm på www.sexfordig.dk
- *Retten til privatliv*, undervisningsfilm på www.sexfordig.dk
- *Retten til en seksualitet*, undervisningsfilm på www.sexfordig.dk
- *At bestemme over egen krop*, undervisningsfilm på www.sexfordig.dk
- DR Skole: Tema om online trivsel (og rettigheder på nettet). <http://www.dr.dk/skole/seksualundervisning/online-trivsel>

FORSLAG TIL SAMARBEJDE MED SUNDHEDSPLEJERSKEN

Sundhedsplejersken tilbyder sundhedspædagogisk aktivitet i 8. klasse.

Planlæg et forløb sammen med sundhedsplejersken om seksualitet, prævention og grænser.

Se "[Sundhedsplejens skolekatalog](#)"

Silkeborg
K o m m u n e